

Међу актима које је донела Републичка изборна комисија (у даљем тексту: РИК) у вези са изборима за председника Републике - о обрасцима, боји гласачког листића, накнадама трошкова, роковима..., некако је најважнија и понајвише ишчекивана збирна *Листа кандидата за председника Републике*

(*Сл. гласник РС*, бр. 36/12 од 20. априла 2012. године). Листом је коначно утврђено да ће на изборима учествовати *12 кандидата*

Сваки од 12 кандидата мора да испуни стриктне услове како би остварио своје пасивно бирачко право: да је пунолетан и пословно способан српски држављанин који *није биран више од два пута за председника Републике* (по Уставу), да га је предложио овлашћени предлагач и овереним потписима подржало најмање 10.000 грађана (по Закону), све то на прописаним обрасцима (подзаконски акти РИК-а). Свих 12 кандидата испунило је тражене услове, иначе се не би нашли на објављеној Листи.

Ипак, кандидатуру једног од председничких аспираната уређује и Уставни закон за спровођење Устава Републике Србије (донет два дана после Устава 2006. године, у даљем тексту: Уставни закон). Зашто и тај акт? Зато што је један од кандидата већ биран за председника Републике два пута, а да би потенцијално могао бити *изабран и трећи пут Уставним законом је прописано* (чл. 18) да се последњи избор председника Републике из 2008. године „сматра првим избором (...)“. РИК је, дакле, приликом проглашења Листе применила и ову одредбу Уставног закона.

Дилема о трећем председничком мандату

Пише: Слободан П. Орловић
четвртак, 03 мај 2012 23:18

Издајам *два уставноправна питања* која се овде морају поставити. Прво, уједно и претходно питање је правни однос Устава од 1990. и Устава од 2006, а друго питање тиче се правне природе и снаге Уставног закона, цењених из угла Устава.

Између устава од 1990. и од 2006., у вези са положајем председника Републике, *постоји садржински континуитет*, наставак. Обичним речима рекло би се да ту нема битне разлике. Тако, оба устава ограничавају број избора истог лица за председника Републике на највише два пута. Такође, садашњи Устав је донет по поступку уређеним претходним Уставом па међу њима *нема правног прекида* (еволуција а не револуција). У складу са тим је и чињеница да тадашњем председнику Републике (изабраном 2004. године) *није престао мандат* проглашењем новог Устава, 8 новембра 2006. године, већ је трајао и током 2007. године, све до наредног избора и почетка новог мандата (положена заклетва на Сретење 2008. године). Да ли је онда тих петнаестак месеци трајао неки, Уставу непознат, „предпрви“ мандат председника Републике?

Уставни закон треба да садржи само норме процесне правне природе, има нижу правну снагу од Устава и, *стога, мора бити у складу са Уставом*. Ипак, Уставни закон је, мимо описане уставне еволуције, оставио *једном кандидату могућност и трећег избора* за председника Републике. То је учињено појединачном правном нормом која се исцрпљује и гаси једном применом – на овим изборима и од стране одређеног лица – последњег председника Републике. Таквој норми није место у Уставном закону јер је број избора једног лица на председничку функцију *искључиво* уставна материја. А Устав јасно прописује *највише два избора* истог лица на место председника Републике што даје *највише два мандата*.

Ову уставноправну дилему не може и не треба да решава РИК јер је она „само“ орган управе, већ неко други, чини се најпре „чувар Устава“, Уставни суд.